

Održana „javna“ rasprava o Studiji uticaja na okolinu planiranih hidroelektrana na rijeci Ljuta

05 October 2012

U Konjicu je 04.10.2012. održana „javna“ rasprava o Studiji uticaja na okolinu planiranih mini hidroelektrana na rijeci Ljuta. Raspravu su vodili predstavnici Federalnog ministarstva okoliša i turizma (FMOIT) koji su na samom početku dali riječ predstavnicima investitora / koncesionara - kompaniji Turboinstitut iz Slovenije. Predstavnici investitora su – tehnički veoma stručni, ali uz gomilu hvalospjeva i demagogije – predstavili idejno rješenje hidroenergetskog iskorištenja rijeke Ljute.

Nakon toga je od strane nosioca izrade Studije uticaja na okoline (SUO) izvršena prezentacija Studije za planiranih 10 hidroelektrana na rijeci Ljuta, koja je pritoka Neretve u njenom gornjem toku. Predstavnici nositelja izrade SUO (Institut za hidrotehniku, Sarajevo) nisu ulazili detaljnije u suštinu problematike i studiju su prezentovali općenito. Tek nakon uvodnih izlaganja počela je i „javna“ rasprava u kojoj su učestvovali: građani općine Konjic, mještani sela Ljuta i okoline, predstavnici Organizacije sportskih ribolovaca, predstavnici lokalnih vlasti, predstavnici kantonalnog ministarstva okoliša i predstavnici udruženja Zeleni Neretva.

Predstavnici udruženja Zeleni Neretva su, prije svega, ukazali na propuste organizatora javne rasprave (FMOIT) obzirom da je poziv za učesnike na raspravi, kao i projektna dokumentacija (SUO), zaprimljena nepuna dva dana prije zakazane javne rasprave iako Zakon o zaštiti okoliša FBiH predviđa period od 30 dana. Stoga aktivisti udruženja nisu imali vremena da detaljnije proučavaju obimnu dokumentaciju te je zato izneseno mišljenje na raspravi biti znatno reducirano. Naglašenost je da ovakva organizacija „javne“ rasprave (bez blagovremenog obavljanja zainteresiranih subjekata i dostavljanja dokumentacije) nije u funkciji uključivanja javnosti u proceduru PUO već upravo suprotno – višestruko je u funkciji isključivanja javnosti. Dalje je od strane predstavnika udruženja istaknuto da prezentirano idejno rješenje planiranih elektrana nije u skladu sa tenderskom dokumentacijom na osnovu koje je izdana koncesija, te da je koncesionar radikalno promijenio projektno rješenje time je umjesto 9 planiranih mini HE (tzv. Tirolski tip, bez brana i akumulacija) preprojektovao idejno rješenje u sistem sa 7 mini HE (u gornjem toku) i tri velike hidroelektrane sa visokim branama (30-ak metara visine) i pripadajućim akumulacijama u donjem, kanjonskom dijelu vodotoka. Ova tri potonja objekta se ne mogu svrstati u mini HE (niti u obnovljive izvore energije) obzirom da se radi o klasičnim derivacionim hidroelektranama sa visokim branama i obimnim akumulacijama. Predstavnici udruženja Zeleni Neretva su u nastavku istakli da je cijelo predmetno područje sliva Ljute, po osnovu; uvijek važećem Prostornom planu FBiH, planirano kao dio budućeg Nacionalnog parka, te da je Odlukom Parlamenta FBiH iz 2004. g. obilježeno kao područje od posebnog značaja za Federaciju BiH. Stoga je dato mišljenje da bi izgradnja hidroelektrana sa velikim branama u kanjonu Ljute (koji je prirodno najvrijedniji dio vodotoka) imala za posljedicu ogromnu devastaciju kanjona i izvršila trajnu dezintegraciju vodotoka, a što je u suprotnosti sa gore pomenutim prostorno-planskim aktima FBiH. Iz tog razloga se udruženje Zeleni Neretva snažno protivi planiranoj izgradnji pomenutih velikih brana te smatra da se, u skladu sa Prostornim planom i Odlukom o posebnom području od značaja za FBiH, mora izvršiti mnogo strožija procedura PUO za sve planirane objekte (i za mini HE) nego što je to slučaj sa „redovnim“ procedurama PUO kada se objekti ne nalaze u područjima planiranim za zaštitu. Pored toga, istaknuto je da je udruženje o svim propustima Sektora za okolinske dozvole, a koji se veoma često dešavaju – barem kada su u pitanju dosadnja iskustva udruženja – obavjestiti rukovodstvo ministarstva i tražiti da se ovakva praksa sankcionira i promijeni. Na kraju je istaknuto da je udruženje Zeleni Neretva u ostavljenom vremenskom roku (15 dana) proučavalo obimnu dokumentaciju Studije (1.700 stranica) i dostavilo detaljno pismeno mišljenje o SUO i na isto tražiti decidan odgovor od ministarstva u smislu koja od sugestija/mišljenja su prihvaćena, a koja nisu i iz kojeg razloga. Nažalost, do sada Sektor za okoliš FMOIT-a nije davao nikakve povratne odgovore udruženju Zeleni Neretva u svim dosadnjim provedenim postupcima PUO (udruženje redovno učestvuje u postupcima PUO), iako ministarstvo na to obavezuje zakonski propisi FBiH.